

BESZÁMOLÓ A 2021. ÉVI EURÁZSIA FÓRUMRÓL

FENNTARTHATÓ NÖVEKEDÉS ÉS PROSPERITÁS EURÁZSIÁBAN

HORVÁTH MARCELL¹

A Magyar Nemzeti Bank 2021. november 18-19. között immár harmadik alkalommal rendezte meg zászlóshajó rendezvényét, a Budapest Eurázsia Fórumot. A konferenciasorozat vezérfonala a napjainkban zajló geopolitikai átalakulás, melynek következtében az egypólusú világrendet lassan a multipoláris berendezkedés váltja fel és színre lép egy régi-új erőközpont, Eurázsia. Egy átfogó történelmi folyamat újabb szakaszához érkeztünk; a világgazdaság súlypontja immár Nyugatról Kelet felé mozdul el, visszaidézve azt az 500 évvel ezelőtti állapotot, amikor az emberiség legfejlettebb gazdaságait hosszú időn át a Távol-Kelet (Kína, India) adta. Ahogy a Nyugat felemelkedését az utóbbi évszázadokban az innováció és a vállalkozószellem hozta el, úgy Ázsia mai előretörése mögött hasonlóképp a technológiai fejlődés és a technológia széles körű alkalmazása húzódik meg. Kína és más ázsiai országok piaci nyitása, reformjai és fejlesztései oda vezettek, hogy mértékadó becslések szerint a távol keleti óriás legkésőbb 2035-re, de akár már évtizedünk második felében is átveheti a legnagyobb gazdaság státuszát az Egyesült Államoktól. Ugyan ezek az előrejelzések Kínára vonatkoznak, világos azonban, hogy a távol-keleti óriás nem önmagában képes átbillenteni a mérleg serpenyőjét. Így, ha gazdasági-technológia-geopolitikai átalakulásról, új modellekről beszélünk nem feledkezhetünk meg Dél-Korea, Szingapúr, Dubaj, Kazahsztán vagy Oroszország szerepéről sem, hogy csak a főbb csomópontokat említsük. Összességében az előrejelzések szerint az évszázad közepére már a világ GDP-jének 60%-át döntően ázsiai feltörekvő országok állítják majd elő.

Ezt a fordulatot felismerve a Magyar Nemzeti Bank megújította nemzetközi kapcsolatrendszerét, és a Nyugat-Kelet közötti egyensúlyteremtés jegyében 2019-ben útjára indította a Budapest Eurázsia Fórum rendezvénysorozatát. Az Eurázsia megnevezés használata nem pusztán a földrajzi értelemben vett superkontinensre utal, hanem az ahhoz kapcsolódó élő geopolitikai hagyományra is. Az Eurázsia

név mind Európa, mind Közép- és Kelet-Ázsia nemzetei számára hívószó, hiszen a fogalom az angol-szász geopolitikai gondolkodóktól kezdve az orosz, kazah, török, kínai és más ázsiai népek közbeszédéig mindenhol megjelenik. Noha Eurázsia megközelítése ezekben az országokban más és más, a nagyobb ívű együttműködés gondolata közös. Ezt bizonyítja magának a Fórumnak a sikere is: az esemény három év alatt mintegy 100 magas szintű európai és ázsiai előadót vonultatott fel az összesen immár több, mint tizenötezer fős nemzetközi hallgatóság előtt.

A konferenciasorozat iránti növekvő figyelem jól alátámasztja Kelet-Közép-Európa, Magyarország és benne Budapest stratégiai pozícióját, hiszen térségünk elhelyezkedéséből, történelmi hagyományából és aktuális törekvéseiből adódóan is a kapocs szerepét tölti be Nyugat és Kelet között. A régió prosperitását nagyban meghatározza, hogy a beáramló nyugati és ázsiai befektetések, tudás, valamint saját innovációs képességei révén az eurázsiai együttműködés súlyponti térségévé tud-e válni. Ehhez kíván hozzájárulni – Európában egyedülálló jegybanki rendezvényként – a Budapest Eurázsia Fórum, amely egyre szélesebb partneri kört tudhat magáénak.

A Fórum az eurázsiai együttműködés lehetőségeit napjaink meghatározó megatrendjei mentén tárgyalja, így számba veszi a geopolitika felértékelődése, a digitalizáció, a hosszú távú fenntarthatóság és a pénz forradalma, valamint az ezek fúziója révén feltáruló lehetőségeket. Tematikus paneljei (pénzügy, gazdaság, geopolitika, multilaterális együttműködés, technológia, infrastruktúra és konnektivitás, oktatás) minden évben az adott szakterület legaktuálisabb kérdései köré szerveződnek. Idén a rendezvény átfogó címe „Fenntartható növekedés és prosperitás Eurázsiaiban – Trendek, kilátások, megoldások” volt, hiszen a világ a COVID-19 járvány és számos más társadalmi, környezeti kihívás nyomán válaszüthöz érkezett: a nemzetközi közösségnek meg kell találnia a hosszú távú fenntartható gazdasági növekedés, a minőségi fejlődés és a jólét „receptjeit”.

Ugyanis a század kiindulópontja a hosszútávú fenntarthatóság lett, mely az emberiség és a Föld minden kérdését és jövőjét meghatározza. Így Eurázsia országai is mostanra már széles körben felismerték, hogy új, karbonsemleges és körforgásos gazdasági modellekre, a fejlődés minőségi tényezőinek előtérbe helyezésére van szükség. Az EU, Szingapúr és Dél-Korea mellett Kína is a zöldfordulat útjára lépett, amelyet a karbonsemlegesség céldátumának (2060) kitűzése, a környezeti sztenderdek kiadása és a Zöld Selyemút kezdeményezés is jelez. A fosszilis energiaforrások kivezetése azonban korántsem zökkenőmentes, amelyre nyilvánvaló bizonyíték a jelenlegi globális energiaválság. A Fórum célja megvitatni, hogy az eurázsiai együttműködés mely formái segíthetik leginkább a tiszta energiaforrásokon alapuló, fenntartható gazdasági működésmód elérését.

Ha már az alapokról beszélünk ilyen a pénz, pénzügyek is, amely az emberiség kezdete óta meghatározta a fejlődést és a történelem különböző korszakaiban forradalmasították a gazdasági és társadalmi életet, elég csak a mezopotámiai agyagtáblákra felírt kereskedelmi elszámolásokra vagy a kora újkori bankházak, tőzsdék megjelenésére gondolni. Így a 21. században is pénzügyi rendszer megújulása tapasztalható, amely újabb lökést adhat a megatrendeknek. Napjainkban a pénz és a pénzügyi innovációk forradalma összefügg a digitális jegybankpénzekkel, amelyeket már Eurázsia számos jegybankja fejleszt, tesztel. A jegybankok szerepe ezen felül is bővül többek között a zöldgazdasági átmenet és a pénzügyi rendszer digitalizációjának támogatása irányába. A Fórum felvonultatja azokat a pénzügyi döntéshozókat, akik a változások arcvonalában állnak Ázsiában és globálisan egyaránt.

¹Nemzetközi kapcsolatokért felelős ügyvezető igazgató, Magyar Nemzeti Bank

A digitális tér, a high-tech megoldások egyre inkább átszövik nemcsak a pénzügyi rendszereket, a gazdaságot, hanem a társadalmi és nemzetközi kapcsolatokat is. Ennek ellenére a sikeres digitális innováció és a jövő beruházásainak titka korántsem egyértelmű. A technológia jelenének és jövőjének vizsgálata során a Fórum e tényezőket is feltárja, különös tekintettel az ázsiai és a nyugati megközelítések legjobb elemeire (pl. különleges gazdasági övezetek, pénzügyi ösztönzők, vállalati és állami stratégiák). A transzformáció alapját a digitális írástudás és a mindennapi élet átalakulása adja, amelynek kérdéseit oktatási és high-tech szakértők vitatják meg Európa és Ázsia különböző országaiból.

Ahogy a fenntarthatóság a kérdések alfája, amely megjelenik minden vizsgálódásnál, úgy lett a geopolitika a század kérdéseinek omegája, amely lényegében mindenre hatással van. Ugyanis az államok, térségek egymáshoz való viszonya mindig is meghatározó volt az emberiség fejlődése során, de mikor lehetne hangsúlyosabb a geopolitika, ha nem napjaink egyre komplexebb hálózataiban? A gazdasági, technológiai, egészségügyi, energetikai, logisztikai, telekommunikációs, kiberbiztonsági, úrkutatási stb. fejlemények ma már mind geopolitikai vonatkozásokkal bírnak. A 21. század geopolitikai értelemben fő kérdésének érdemes Eurázsia felemelkedését tekinteni. Itt olyan hosszú távú, nem lineáris folyamatról van szó, amely a világ különböző gazdasági-technológiai-geopolitikai hatalmi csomópontjainak (atlanti szövetség, Kelet-Ázsia stb.) dinamikus versengéséből, egymásra hatásából és együttműködéséből áll össze. Ennek keretében főként (bár nem kizárólag) Kína megerősödése – ezzel együtt Kína körül szűkebb és tágabb koncentrikus körökben kibontakozó hatalmi központ – nyomán indokolt egy új nagy erőter, Eurázsia megszületéséről beszélni.

Mindezeknek megfelelően a 2021. évi Budapest Eurázsia Fórum kiemelt felszólalói és a hat panel résztvevői olyan kérdéseket vitattak meg, mint a jegybankok változó szerepe a COVID utáni időszakban, az eurázsiai geopolitikai erőter formálódásának aktuális irányai, a gazdaságok motorjának számító innováció ösztönzése vagy éppen a zöldfordulat terén való multilaterális együttműködés lehetőségei. Mindezek mellett a digitális infrastruktúra fejlesztése és az oktatás, a „digitális írástudás” témaköre is terítékre került.

A világot sokadik hullámban sújtó pandémiára való tekintettel a tavalyi évhez hasonlóan idén is virtuális keretek között került megrendezésre az Eurázsia Fórum, amelyet Matolcsy György, az MNB elnöke nyitott meg. Matolcsy György előadásában hangsúlyozta, hogy az idei rendezvény legfőbb kérdése az, hogyan tudják a jegybankok a digitális és zöld átmenetet támogatni. A jegybankelnök szerint a válasz magában a kérdésben rejlik, ugyanis a jegybankoknak kötelességük előmozdítani az átmenetet, Eurázsia pedig vezető szerepet tölthet be a zöld multilateralizmust tekintve. Matolcsy György elmondta, hogy egy meglehetősen komplex világban élünk, éppen ezért a keleti és nyugati ötletek és megközelítések fúziójára van szükség, nincs pusztán egy jó megoldás a felmerült és a jövőben felmerülő kihívásokra. Az eurázsiai térség fenntartható növekedésének biztosításához fenntartható és kiegyensúlyozott gyarapodásra van szükség az államadósság, a technológia, a pénzügyi rendszer, a társadalmak, valamint a természet és emberi tevékenységek terén is.

Az MNB elnökének nyitó beszéde után Liu Zhenmin, az ENSZ gazdasági és szociális ügyekért felelős főtitkárhelyettese hozzátette, hogy a jegybankok az elmúlt másfél, két évben különösen fontos szerepet tölthettek be a gazdasági és társadalmi összeomlás megakadályozását illetően, a megpróbáltatásoknak azonban még nincs vége, ugyanis azon túl, hogy támogatniuk kell a gazdasági helyreállást, olyan új és nem várt kihívásokkal is szembe kell nézniük, mint a magas infláció, valamint az átmenet elősegítése. Kulcsfontosságú, hogy a központi bankok hosszú távra tervezzenek és az éghajlatválto-

zással kapcsolatos kockázatokat építsék be a jegybanki műveletekbe. A főtitkárhelyettes hangsúlyozta a regionális együttműködés fontosságát és kiemelte, hogy Euráziának elő kell mozdítania a zöld átmenetet.

Liu Zhenmin beszédét követően Sziijártó Péter külgazdasági és külügyminiszter osztotta meg gondolatait az eurázsiai együttműködésről. A miniszter kiemelte, hogy a keleti államok technológiai téren szinte teljesen felzárkóztak a nyugati államokhoz, mindemellett a keleti vállalatoknak pénzügyi téren is hasonló lehetőségeik vannak, mint nyugati társaiknak. Tavaly a globális befektetések 70 százalékát a keleti államok finanszírozták és csak 30 százalékát a Nyugat országai. Sziijártó utalt még a 2010-ben meghirdetett sikeres magyar külgazdasági stratégiára, a keleti nyitás politikájára, valamint arra, hogy 2019-ben először történt meg az, hogy nem Németország vagy egy nyugati ország volt Magyarország legnagyobb befektetője, hanem Dél-Korea. Ez a trend 2020-ban is folytatódott, tavaly az ázsiai óriás, Kína volt Magyarország legnagyobb beruházója. A miniszter megemlékezett arról is, hogy Magyarország az EU tagállamaiból elsőként írt alá Kínával egyetértési megállapodást az Új Selyemút megaprojektről. Sziijártó Péter szerint az eurázsiai együttműködésnek a kölcsönös tiszteleten kell alapulnia, ezenkívül hangsúlyozta, hogy Magyarország támogatja az eurázsiai partnerség fokozását az EU-n belül is.

Az ünnepélyes megnyitón Tian Guoli, a China Construction Bank elnöke és ügyvezető igazgatója is megosztotta gondolatait. Tian elmondta, hogy Európának és Ázsiának új fejezetet kell nyitniuk a gazdasági és kereskedelmi együttműködést tekintve, illetve hozzátette, hogy a konnektivitás terén eddig még feltáratlan lehetőségek állnak a felek rendelkezésére. Az elmúlt 20 évben a technológia folyamatos fejlődése átformálta az üzleti és a hagyományos pénzügyi modelleket, éppen ezért az előttünk álló kihívások legyőzéséhez szorgalomra, valamint a win-win partnerség előmozdítására van szükség.

A jegybankok szerepe a járványt követően – Eurázsiai tapasztalatok

A Budapest Eurázsia Fórum magas szintű megnyitóját követő első panelt „The Role of Central Banks in the Wake of the Pandemic – Experiences Across Eurasia” címmel Virág Barnabás, az MNB monetáris politikáért és pénzügyi stabilitásért felelős alelnöke moderálta. Az alelnök a panel felvezetéséül elmondta, hogy korunk olyan megatrendjei, mint például a zöld átmenet és a digitalizáció a pandémia hatására felgyorsultak, a döntéshozóknak pedig meg kell találniuk a megfelelő válaszokat a makrogazdasági kihívásokra, figyelembe véve azt, hogy a növekvő inflációval szinte minden állam kénytelen megküzdeni. A pénzügyi panel elején Yi Gang, a People's Bank of China elnöke videóüzenetben osztotta meg gondolatait a hallgatósággal. A kínai jegybank elnöke egyfelől röviden ismertette a világgazdaságban idén látható trendeket, így a gazdasági helyreállítás lassulását, valamint az inflációs nyomás erősödését, másrészt utalt Kína válsághenyhítő intézkedéseire. Ezzel összefüggésben elmondta, hogy bár a válság enyhülése miatt néhány ösztönző intézkedést fokozatosan megszüntettek, a kis- és középvállalkozások támogatását, illetve a zöld pénzügyek fejlődését a jövőben is folytatják. Yi Gang utalt arra is, hogy az ösztönzőprogramok fokozatos megszüntetésével egyre nehezebbé válhat a monetáris és fiskális politika közötti koordináció. A fenntartható, inkluzív és kiegyensúlyozott világgazdasági növekedéshez a kínai jegybank elnöke szerint nemzetközi együttműködésre van szükség.

Yi Gang videóüzenetét követően Virág Barnabás osztotta meg röviden gondolatait a pénzügyi szférát érintő legaktuálisabb trendekről, amelyre később reflektáltak a panelisták. Az alelnök rávilágított, hogy a jegybankok a monetáris szigorítás ösvényére léptek és jelenleg úgy tűnik, hogy a magas infláció nem átmeneti, hanem tartós jelenség lehet. A jegybankok korunk két megatrendjével is aktívan foglalkoznak: az intézmények 86%-a vizsgálja a digitális jegybankpénz bevezetésének lehetőségét, ezenkívül elmondható, hogy a központi bankok egyre inkább „zöldülnek”. Virág Barnabás nyitóelőadását követően David Marsh, az Official Monetary and Financial Institutions Forum (OMFIF) elnöke; Sopnendu Mohanty, a szingapúri jegybank (Monetary Authority of Singapore – MAS) FinTech vezetője; Alexander Morozov, az orosz jegybank (Bank of Russia) kutatásokért és előrejelzésekért felelős igazgatója; valamint Park Yang Su, a koreai jegybank (Bank of Korea) főigazgatója vettek részt a panelbeszélgetésen és válaszoltak az alelnök kérdéseire, amelyek főként a makrogazdasági kihívásokra, a jegybankok digitalizációs törekvéseire, valamint a zöld átmenetre fókuszáltak. David Marsh elmondta, hogy holisztikus szemléletre van szükség a jelenkori kihívások kezeléséhez, ezenkívül rendkívül fontos az, hogy a jegybankok tanuljanak egymástól, valamint az elmúlt időszak tapasztalataiból. Mindezzel a többi panelista is egyetértett, Alexander Morozov hozzátette, kiemelt fontosságú egyfelől a makrogazdasági stabilitás fenntartása, másfelől az olyan potenciális kockázatok, mint például a klímaváltozás, vagy az új járványok felismerése és kezelése.

A digitális jegybankpénz témája is a paneldiskusszió részét képezte. Sopnendu Mohanty hozzátette, hogy Szingapúrban a CBDC-vel elsősorban bankközi (wholesale) tranzakciókat támogatnak, ugyanis a városállamban olyan hatékony az azonnali fizetési rendszer, hogy a kiskereskedelmi digitális jegybankpénz értelmét veszti. A CBDC két legnagyobb előnye minden kétséget kizáróan a költség-hatékonyság és a sebesség. Mindezzel Park Yang Su is egyetértett, ám hozzátette, hogy a Bank of Korea bár vizsgálja a CBDC bevezetésének lehetőségét, mégis kellő megfontoltsággal állnak a kérdéshez és nem cél a digitális jegybankpénz mielőbbi bevezetése. A beszélgetés második felében a zöld átmenet, valamint a jegybankokat érintő egyéb potenciális kihívások kerültek terítékre. Alexander Morozov, valamint Park Yang Su is egyetértettek abban, hogy a klímaváltozás veszélyt jelent a pénzügyi stabilitásra és a két jegybank napirendi pontjai között szerepel a klímakockázatok figyelemmel kísérése, valamint ezen kockázatok kutatása. David Marsh felhívta a figyelmet arra is, hogy a jegybankok tevékenységi köre az elmúlt 30-40 évben tapasztalathoz képest jelentősen kibővült. A panel kulcsgondolatait összegezve záróként Virág Barnabás rávilágított, hogy egyfelől fel kell készülnünk az innovatív megoldásokra, másfelől tanulnunk kell a történelemből is.

A geopolitika új korszaka Euráziában

A Budapest Eurázsia Fórum második panelje a „The New Era of Geopolitics” címet kapta. Az ideai geopolitikai panel fő kérdését a változó geopolitikai tér és az egyes nagyhatalmak ehhez való alkalmazkodási és együttműködési mechanizmusainak feltárása jelentette. A panelbeszélgetés elején gondolatébresztőként Csizmadia Norbert, a Pallas Athéné Domus Meriti Alapítvány (PADME) kuratóriumi elnöke emelte ki a geopolitika jelentőségét korunkban. Parag Khanna világhírű geopolitikai szakértő a konnektivitás és az infrastruktúra jelentőségét hangsúlyozta az eurázsiai geopolitikai folyamatok új tendenciáival összefüggésben. 2021-re az új geopolitikai megközelítés már nem csupán

földrajzi térségeken belüli befolyásszerzésre, de az azokat övező és azokon keresztül futó infrastruktúrára is kiterjed. Az elkövetkező években a valódi nagyhatalmi küzdelem Eurázsia infrastruktúrájának a befolyásolására fog irányulni Khanna szerint. Az elmúlt években egy tripoláris világhatalmi berendezkedés jött létre, amelynek hatalmi erőközpontjai Észak-Amerikában, Európában és Ázsiában találhatóak. Ázsia nem csupán Kína, de a délkelet-ázsiai és egyéb más kelet-ázsiai országok okán is jelentősen növelte nemzetközi befolyását a világpolitikai folyamatok szintjén. A jövőben az új berendezkedés egyik vezérmotívuma a versengő együttműködési formák kialakítása lesz.

A geopolitikai panelt Elena Rovenskaya, az International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA) szakértője moderálta; a panelbeszélgetésben Rana Mitter, a University of Oxford China Centre igazgatója; Roza Nurgozhayeva, a Nazarbayev University egykori rektorhelyettese; valamint Wang Huiyao, a Center for China and Globalization alapítója és elnöke vettek részt. A meghívott szakértők a panelbeszélgetés keretei között az eurázsiai hatalmi tér lehetőségeit és kilátásait elemezték, kiemelve a COVID-19 okán jelentkező jelentős egymásrautaltságot, kereskedelmi nehézségeket és lehetséges hatalmi változási folyamatokat. Elena Rovenskaya kiemelte, hogy a tudomány diplomáciai hidakat teremthet a jelenleg egyre feszültebb nemzetközi közösség számára. A konnektivitási versenyképesség (competitive connectivity) és az ehhez kapcsolódó infrastrukturális fejlesztések Rana Mitter szerint is meghatározóak lesznek az elkövetkező években és ebből a szempontból jelentősen növekedhet Közép-Ázsia szerepe is a térségben. A másik rendkívül jelentős kérdés, hogy az eurázsiai államok milyen módon lesznek képesek megfékezni a klímaváltozással kapcsolatos kockázatokat, hiszen a legutóbbi glasgow-i megállapodás számos kérdésben nem adott kellő útmutatást az európai és ázsiai államok számára. Roza Nurgozhayeva arra hívta fel a figyelmet, hogy a kínai Övezet és Út kezdeményezésben résztvevő államok rendkívül komoly szerepet vállalhatnak a jövőben a károsanyag-kibocsátás csökkentése érdekében és ehhez Kínának is komoly szerepet kell vállalnia az egész eurázsiai térség vonatkozásában. Wang Huiyao, a Center for China and Globalization alapítója és elnöke arra emlékeztetett, hogy Kína rendkívül jelentős kereskedelmi potenciállal rendelkezik mind az európai, mind pedig az ASEAN országok irányába, ami a jövőben is meghatározhatja az ország nemzetközi versenyképességét, valamint az Övezet és Út program zöldirányú eltolódása új lehetőségeket teremthet a Kínával szövetséges államok részére is Euráziában a klímavédelem előmozdítása, valamint a természeti erőforrások megőrzése érdekében.

Jelenleg világhatalmi szempontból az Amerikai Egyesült Államok és Kína bilaterális versengése határozza meg Rana Mitter szerint a geopolitikai tér változási folyamatait. Az infrastrukturális versengés útján egyre fokozottabbá válhat a két nagyhatalom eurázsiai országokkal való szövetségépítési tevékenysége, ez pedig elvezethet egy infrastrukturális alapon megosztott Euráziához. A panel résztvevői egyetértettek abban, hogy az eurázsiai országoknak csak szoros együttműködés által van lehetőségük a mutatkozó klímavédelmi és társadalmi problémákat megoldani, így a fejlődő infrastrukturális lehetőségekkel együtt a szabad és nyílt párbeszédre való törekvésnek is erősödnie kell Európa és Ázsia között.

Infrastruktúra, konnektivitás és technológia

Az Eurázsia Fórum harmadik, „Infrastructure, Connectivity and Technology: Innovation is the New Normal” című paneljét Fáykiss Péter, a Magyar Nemzeti Bank digitalizációért felelős igazgatója moderálta, aki először Christopher Mattheisennel, a Microsoft Hungary vezérigazgatójával beszélgetett. Beszélgetésük magját a jelenlegi, vírushelyzetnek köszönhető gazdasági és technológiai kihívások és az azokra megoldásként szolgáló technológiák, innovatív megoldások azonosítása és elemzése adta. Mattheisen elmondta, hogy a koronavírus-világjárványnak köszönhetően felgyorsult a világ digitalizálási folyamata. A vállalatok, amelyek korábban években mérték digitális átalakulásuk lépéseit, magukat is meglepték, amikor mindezt néhány hét vagy akár nap alatt sikerült kivitelezniük. A válság átfőrtáta azt, amit korábban lehetségesnek véltünk és megmutatta, hogy digitális átállás nélkül csekély az esély egy vállalat túlélésére. Hozzátette, hogy a fejlődő technológiáknak köszönhetően olyan hatalmas mennyiségű adat áll rendelkezésünkre, mint még korábban soha, és ennek a tendenciának köszönhetően tudja a mesterséges intelligencia igazán megmutatni, hogy mire is képes, legyen az külső forrásból származó adatok vizsgálata vagy akár az azokkal kapcsolatos döntések meghozatala.

A panelbeszélgetés során Fáykiss Péter a résztvevők között köszönthette Justyna Czystek-et, a Krakói Technológiai Park Speciális Gazdasági Övezet Befektetői Támogatási Osztályának igazgató-helyettesét; Glenn Diesen-t, a University of South-Eastern Norway professzorát; Radosław Kedzia-t, a Huawei közép-kelet-európai és északi régiójának alelnökét és Li Sixuan-t, a ViaVia Shopping alapítóját és a CCTV Business pénzügyi kommentátorát.

Beszélgetésük során a panelisták Christopher Mattheisen gondolatait kiegészítve megjegyezték, hogy a negyedik ipari forradalom korszakát éljük, amelynek három alappillére az 5G, a mesterséges intelligencia és a big data. Ezekre a technológiákra támaszkodva jelentős áttörések érhetők el a jövőben az élet minden területén. Az ellátási láncok esetében például az 5G-s adatátvitelnek és a mesterséges intelligenciának köszönhetően akár teljes automatizáció is megvalósulhat, ennek következtében pedig növekedhet a forgalom mértéke és elkerülhetők lennének a jelenleg is tapasztalható fennakadások. Mindezek ellenére azonban nem szabad elfelejteni, hogy a vállalatokat továbbra is emberek alkotják, nélkülük a további technológiai fejlődés elképzelhetetlen. A panelisták szerint az is fontos, hogy a digitalizációs folyamat a lakossághoz és a piaci szereplőkhöz egyenlő arányban jusson el, amelyben a legnagyobb segítséget szintén az emberek tudják adni. Az emberi támogatás, oktatás és igyekezet a társadalom digitalizációtól elhatárolt csoportjait is képes becsatolni ebbe a folyamatba. Glenn Diesen hozzátette, a múltban megfigyelhető volt, hogy az ipari forradalmak hatással voltak az akkori geopolitikai viszonyokra és meglátása szerint ez a jelenlegi időszakra is igaz. Véleménye szerint a politikai szuverenitáshoz elengedhetetlen bizonyos fokú technológiai szuverenitás, amelyet a nemzetek saját technológiai bázis kialakítása révén és a technológiai partnerségek diverzifikálásával érhetnek el. A 21. század során egyre nagyobb arányban találhatók meg ázsiai vállalatok a világ leg-sikeresebb technológiai cégei között, ezzel elhalványodni látszik az USA 20. század második felében birtokolt technológiai fölénye.

Innováció és befektetések Eurázsiaiban – Jógyakorlatok

A Budapest Eurázsia Fórum negyedik panelje „Innovation and Investments in Eurasia: Recent Best Practices” címmel került megrendezésre. A gazdasági panel idén a modern, tudás alapú gazdaságok legfontosabb hajtóerejét, az innovációt és a jövő beruházásait állította középpontba. A panel kiemelt felszólalója, Ni Qiang kormányzóhelyettes Kína egyik legdinamikusabban fejlődő tartományát, Hainan szigetét képviselte, ahol tavaly óta új átfogó stratégia keretében fejlesztik a szabadkereskedelmi kikötőt – Hainan Free Trade Port – és számos kapcsolódó iparágat, így például a turizmust, logisztikát, egyéb szolgáltatásokat, valamint a high-tech szektort. A kormányzóhelyettes kiemelte, hogy a piaci nyitás, a határon átnyúló kereskedelem és befektetések révén Hainan megosztja a fejlődés gyümölcseit a világgal. Eurázsia kulcsszerepet kap ebben a partnerségben, hiszen a világ legnagyobb és legsűrűbben lakott szárazföldi térségeként hatalmas gazdasági potenciállal bír. Ni Qiang hangsúlyozta: a Budapest Eurázsia Fórum mostanra olyan platformmá nőtte ki magát, amely a szakmai párbeszéd révén segíti elő e lehetőségek kiaknázását.

Hainan példája jó kiindulási alapul szolgált a panelbeszélgetés számára, hiszen mind a moderátor, Palotai Dániel, az IMF ügyvezető igazgatója; mind a panelisták reflektáltak a sziget látványos fejlődésére. A beszélgetésben Paolo Borzatta, az olasz központú nemzetközi tanácsadó cég, a European House Ambrosetti igazgatósági tagja; Mateusz Rykała, a Katowicei Speciális Gazdasági Övezet igazgatóságának alelnöke; David Zeng, a Merck Holding (China) Ltd. vállalati és kormányzati kapcsolatokért felelős igazgatója; valamint Feng Zongxian, a kínai Xi’an Jiaotong University professzora vettek részt. Ezmecseréjük központi kérdése a sikeres innovációs tevékenység tényezőinek azonosítása volt. A szakértők kritikus elemként azonosították az elérhető felvevőpiac méretét; a sok és sokszínű tehetséges, tapasztalt egyén interakcióját például az egyetemek, tanintézmények hálózata révén; a hosszú távú befektetéseket az oktatásba és az (alap-) kutatásba; illetve a kormányzati ösztönzőket és a vállalatok önszerveződését.

Az egy-egy iparágra szakosodott, spontán szerveződő klaszterek – vállalatok, kutatóintézetek, egyetemek partnerségei – Olaszországban döntőnek bizonyultak a világszínvonalú gazdasági központok létrehozásában, így a sikeres kormányzati programok mellett az eurázsiai országoknak ezt a modellt is érdemes tanulmányozniuk. A határon átnyúló együttműködések mindegyik résztvevő elengedhetetlennek ítélte: a jövő innovációs sikereinek terepe Eurázsia. Ehhez nemcsak a közös fizikai és digitális infrastruktúra szükséges, hanem az is, hogy a külföldi vállalatok jól összhangba hozzák tevékenységüket a fogadó országok gazdaságpolitikai prioritásaival.

Zöld együttműködés és zöld multilateralizmus – a globális kihívások fenntartható kezelésének útjai

A Budapest Eurázsia Fórum ötödik paneljét, a „Green Cooperation and Green Multilateralism – Sustainable Ways to Handle Global Threats” tematikájú beszélgetést Kandrács Csaba, az MNB pénzügyi szervezetek felügyeletéért és fogyasztóvédelemért felelős alelnöke, valamint Baranyi Tamás, a Külügyi és Külgazdasági Intézet igazgatóhelyettese moderálták. A panel nyitányaként Simon Tay, a Singapore Institute of International Affairs elnöke beszélgetett az MNB alelnökével. Beszélgetésük fókuszában az egyes régiók, országok adottságaiból származó, a fenntartható gazdaságot támogató lehetőségek álltak. Simon Tay kifejtette, hogy bár a Szingapúrhoz vagy Magyarországhoz hasonló kis országok karbonsemlegessége fontos, azok nem olyan arányban járulnak hozzá a globális környezetvédelmi küzdelemhez, mint a jelentősen nagyobb országok. Mindazonáltal a kis országok gazdasági hatással lehetnek a globális piacok viselkedéseire, trendjeire, így jelen esetben a kisebb méretű országok is képesek befolyást gyakorolni a globális piacok fenntartható fejlődésének, zöldítésének folyamataira. Simon Tay továbbá elmondta, hogy az ázsiai országok közötti kooperációt nagy mértékben javítaná egy olyan nemzetközi szervezet, mint például Európában az Európai Unió. Ezzel kapcsolatban kifejtette, hogy egy úgynevezett „Asian Climate Community” jelentős mértékben javíthatná az országok közti együttműködést a fenntarthatósági kezdeményezéseket, projekteket illetően. Zárógondolatában elmondta, hogy a jegybankok szerepe úttörő lehet a pénzügyi szektor fenntarthatóvá tételének folyamatában és kezdeményezéseik jelentős trendalkotó hatással rendelkeznek.

A panelbeszélgetés során a moderátori szerepet Baranyi Tamás igazgatóhelyettes töltötte be. A panelbeszélgetés résztvevői közt köszöntötte Cheng Lin-t, a Pekingi Pénzügyi és Fenntarthatósági Intézet Nemzetközi Együttműködési Központjának igazgatóját; Asel Nurakhmetova-t, az AIFC Green Finance Centre tanácsadóját; továbbá Xie Wenhong-ot, a Climate Bonds Initiative kínai régiójáért felelős vezetőjét és Linda Zeilina-t, a International Sustainable Finance Centre alapítóját és vezérigazgatóját. A beszélgetés kiindulópontját az eurázsiai régió pénzügyi szektorainak klímavédelemmel járó átstrukturálása adta. Ezen a téren a panelbeszélgetés résztvevői egyetértettek abban, hogy az infrastruktúra átalakulása kulcsfontosságú kérdés, valamint az ehhez szükséges pénzügyi támogatásnak rendelkezésre kell állnia az országok számára, ebben pedig a különböző pénzügyi intézményeknek kell segítséget nyújtaniuk. Cheng Lin ezzel kapcsolatban megjegyezte, hogy a zöld pénzügyi szektor méretét illetően további növekedésre van szükség azért, hogy a fenntartható gazdasággá történő átalakulás során az egy likvid, stabil hátteret biztosítson. Erre reflektálva a többi résztvevő kifejtette, hogy a pénzügyi intézmények által kínált eszközállomány jellegét tekintve szükséges azok „zöldebbé” tétele, ezzel biztosítható lenne, hogy az adott ország, piac karbonsemlegessé történő átállása átfogó legyen minden szempontból. A szakértő továbbá elmondta, hogy szükségesnek látja az egyes zöld pénzügyi eszközök, instrumentumok költségeinek csökkentését, ezáltal azokat szélesebb kör venné igénybe, sokkal kedvezőbb feltételek mellett. A panelbeszélgetés során a résztvevők arra a következtetésre jutottak, hogy bár minden országnak és gazdasági térségnek megvannak a saját terveik a klímavédelemmel és a fenntartható gazdaság kialakításával kapcsolatban, azokat szükséges globális szintre emelni és létrehozni egy átfogó nemzetközi együttműködést. Ez mind az egyéni, mind a közös célokat tekintve elengedhetetlen.

A digitális kor új alapkészségei – Az információs műveltség és digitális kompetencia fontossága napjainkban

A fórum hatodik, egyben zárópanelje, „New Skills for a Digital Age – The Increasing Role of Digital Literacy” címmel az oktatási szektor szemszögéből vizsgálta a rohamos digitalizáció hatásait, különösen a digitális készségek fejlesztésének tekintetében. A panel alapgondolatait Horváth Levente, a Neumann János Egyetem Eurázsia Központ igazgatójának és Chen Zhimin, a sanghaji Fudan Egyetem rektorhelyettesének a beszélgetése adta meg. Chen Zhimin szerint a Fudan Egyetem elmúlt években tapasztalható töretlen fejlődése mögött az egyetem azon törekvése áll, hogy a legjobb szakembereket és a legtehetségesebb hallgatókat vonzzák be, valamint ápolják meglévő szakmai kapcsolatokat és új partnerségeket alakítanak ki állami, oktatási és vállalati szervekkel. A Fudan Egyetem más egyetemekhez hasonlóan már a pandémia előtt elkezdte bizonyos egyetemi platformjai fejlesztését, mint például a könyvtárak digitalizálását és az adminisztrációs rendszerek integrálását, de a távoktatási helyzetre további tantermi és laboratóriumi informatikai infrastruktúra fejlesztésekkel – mint például VR-technológia, élőközvetítések – reagáltak.

Horváth Levente és Chen Zhimin gondolatébresztő eszmecsereje után a panelbeszélgetésben Paul Cheung, az Ázsia Versenyképességi Intézet igazgatója és a National University of Singapore (NUS) professzora; Jang Sang-Hyun, a Korea Education and Research Information Service (KERIS) igazgatója; Sandra Kučina Softić, a European Distance and E-Learning Network (EDEN) elnöke; valamint Timothy O'Connor, az oroszországi National University of Science and Technology MISIS (NUST MISIS) Center of Competency igazgatója vettek részt. A panel moderátora, Lehmann Kristóf, a Magyar Nemzeti Bank Nemzetközi monetáris politikai és gazdaságtudományi ismeretterjesztési igazgatója témafelvezető előadásában elmondta, hogy a digitális oktatás rohamosan fejlődő szektora folyamatos kihívások elé állítja az oktatókat és intézményeket, ezért új platformok, technikák és innovációk segítségével kell megragadni a hallgatók figyelmét.

A beszélgetés elején Jang és O'Connor saját országaik és intézményeik digitális oktatáshoz kapcsolódó jó gyakorlatait ismertették, amelynek kapcsán Jang kiemelte a Big Data és mesterséges intelligencia (AI) oktatásának fontosságát a jövőben. Sandra Kučina Softić az európai digitális oktatás helyzetének bemutatása során hangsúlyozta, hogy fontos megkülönböztetni általánosságban a digitális oktatás fogalmát a jelenlegi járványhelyzet miatt kialakult vészhelyzeti távoktatás fogalmától, illetve, hogy a digitális oktatás minőségének fejlesztése érdekében elengedhetetlen tényező a transzparencia és hozzáférhetőség biztosítása. Cheung hozzátette, hogy a digitális oktatás lényege többek között az is, hogy nem csak a jövő generációit, hanem a már felnőtt munkaerőt is felkészítse az alapvető információs műveltségek és digitális készségek elsajátítására. O'Connor azzal egészítette ki a gondolatot, hogy a digitális készségek mellett olyan nélkülözhetetlen kommunikációs alapkészségek oktatása és fejlesztése is nagyobb hangsúlyt kíván, mint az interperszonális kommunikáció, az írás-olvasási készség, a médiatudatosság és az információs források hitelességének kritikus értékelése. A panel zárógondolata a digitális oktatás különbségeit mérte fel az eurázsiai régióban: különböző országokban más-más szinten állnak jelenleg a digitális műveltség technológiai és oktatási aspektusai, ezért a világjárványra válaszolva mindenhol egyéni megoldási stratégiák születnek.

A 2021. november 18-19. között megrendezett Budapest Eurázsia Fórum kulcsüzeneteit Patai Mihály, az MNB nemzetközi kapcsolatokért, készpénzlogisztikáért, pénzügyi infrastruktúrákért, digitalizációért és hitelösztönzésért felelős alelnöke összegezte. A Fórum rávilágított arra, hogy az eurázsiai partnerség erősítése meghatározó szereppel bír az olyan, előttünk álló kihívások kezelését illetően, mint például a klímaváltozás. A digitális és határon átnyúló infrastruktúra-fejlesztésben rejlő lehetőségek is kölcsönösen előnyös helyzetet teremtenek az országok fejlődését illetően, mindemellett az új technológiai vívmányok az emberek jóllétét szolgálják. Az előttünk álló időszak hívószavai mind a pénzügyek, a gazdaság, a geopolitika, a multilateralizmus, az infrastruktúra-fejlesztés és az oktatás terén az egyensúly, az innováció és a harmónia lesznek. Egy, a 21. századi kihívások közepette is prosperáló Eurázsia megteremtéséhez a keleti és nyugati minták fúziója esszenciális fontosságú.

Eurázsia korszaka – Új irányok a tudás, technológia, pénz és fenntartható geoökonómia terén

A rendezvénysorozat szellemisége idén egy nemzetközi tanulmánykötet kiadásában is testet öltött „Age of Eurasia – Future directions of knowledge, technology, money and sustainable geoeconomics” címmel, amelynek összeállításában hét ország összesen 32 szerzője működött közre. A kötet 19 tanulmánya hat fejezetben, egyedi megközelítésben járja körül a Fórum tematikájának meghatározó elemeit, és fontos tudásbázist képvisel mindazok számára, akik a regionális együttműködési szervezetekről, a geopolitika és a technológia viszonyáról, az okosvárosokról vagy épp az Eurázsia-gondolat háttéréről szeretnének többet megtudni. Az MNB nemzetközi kapcsolatépítő tevékenységének eredményességét mutatja, hogy a mű kiadásához hazánk mellett Dél-Koreából, Kínából, Norvégiából, Oroszországból, Szingapúrból és az Egyesült Államokból is neves szakértőket sikerült megnyerni.

A 2021-es rendezvény a Boao Forum for Asia; a Shanghai Forum; a Fudan Development Institute; a Singapore Fintech Festival és a World Fintech Festival; az MNB stratégiai partnere, az Official Monetary and Financial Institutions Forum; az ausztriai székhelyű International Institute for Applied Systems Analysis; a The European House – Ambrosetti; az Eurasia Business and Economics Society; valamint az Euro-Asia Forum in Politics, Economics, and Business támogatásával valósult meg. A digitális megvalósításnak köszönhetően a rendezvény több, mint 10 000 nézőhöz jutott el.

A konferencia honlapja az alábbi linken érhető el, ahol az egész esemény visszanezhető: <https://mnb.hu/eurasia>.